

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

студента Гули Анни Вячеславівни
(ПІБ)

академічної групи 071-20з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Особливості обліку і аудиту в страхуванні (на прикладі СГ «ТАС»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Пашкевич М.С.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Пашкевич М.С.		

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

_____ (підпис)

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

Студенту Гула А.В. академічної групи 071-20з-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

Особливості обліку і аудиту в страхуванні (на прикладі СГ «ТАС»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СГ «ТАС» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	06.05.24 — 15.05.24
2	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ	16.05.24- 28.05.24
3	ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ	29.05.24- 30.06.24

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.24 р.

Прийнято до виконання

_____ (підпис)

Гула А.В.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 54 с., 12 рис., 13 табл., 24 джерела.

СТРАХОВА ГРУПА, ФІНАНСОВІ РИЗИКИ, ДОГОВОРИ СТРАХУВАННЯ, ВІДШКОДУВАННЯ, СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ОБЛІК, АУДИТ.

Предмет дослідження – особливості обліку і аудиту в страхових групах.

Об'єкт розроблення – СГ «ТАС», яка займає провідні позиції на ринку як за кількістю укладених договорів страхування, так і за обсягом виплачених за ними відшкодувань.

Мета роботи – удосконалення бухгалтерського обліку і аудиту в страхових групах.

У даній кваліфікаційній бакалаврській роботі було ретельно проаналізовано діяльність страхових груп, зокрема проведено дослідження їхньої структури, функціонування та регулювання в сучасних умовах господарювання. В окремих розділах було висвітлено особливості обліку в цих компаніях, включаючи систему обліку, формування звітності та ведення фінансового обліку. Також розглянуті аспекти аудиту в страхових групах, включаючи методи проведення аудиту та основні вимоги до його проведення. На основі отриманих даних було сформульовано висновки та рекомендації з покращення обліку та аудиту в страхових групах для підвищення їхньої ефективності та надійності фінансової звітності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в страхових групах, які сприятимуть підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СГ «ТАС» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1 Основні аспекти діяльності підприємства СГ «ТАС»	7
1.2 Аналіз діяльності СГ «ТАС»	11
1.3 Регулювання діяльності страхових організацій підприємстві	15
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ	23
2.1 Система синтетичного і аналітичного обліку страхових груп	23
2.2 Формування звітності страхових компаній	29
3.3 Удосконалення обліку страхової групи	32
Висновки до розділу 2	37
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ	38
3.1 Аспекти аудиту діяльності страхових компаній	38
3.2 Удосконалення аудиту страхових груп	45
Висновки до розділу 3	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	51
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми обліку і аудиту в страхуванні обумовлена кількома ключовими факторами, які впливають на сучасний фінансовий та економічний простір. Сучасний страховий ринок постійно розвивається і пропонує нові продукти та послуги. Це вимагає вдосконалення методів обліку та аудиту для точного відображення фінансових операцій. Збільшення кількості страхових полісів і премій призводить до необхідності більш точного і прозорого обліку фінансових результатів страхових компаній. Регулятори вимагають більш жорсткого контролю і прозорості у фінансовій звітності страхових компаній, що вимагає високоякісного обліку та аудиту. Введення міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS) для страхових компаній підвищує потребу в якісному аудиторському супроводі.

Страхові компанії стикаються з численними фінансовими ризиками, такими як інвестиційні ризики, ризики неплатоспроможності тощо. Якісний облік і аудит допомагають виявляти і мінімізувати ці ризики. Ефективний аудит і контроль є невід'ємною частиною системи корпоративного управління, що сприяє довірі з боку клієнтів і інвесторів. У сучасних умовах велике значення надається етичним аспектам діяльності страхових компаній, що потребує підвищеної відповідальності з боку аудиторів і бухгалтерів. Якісний облік і аудит сприяють зміцненню довіри суспільства до страхових компаній, що є критично важливим для їхнього сталого розвитку.

Таким чином, облік і аудит в страхуванні є важливими складовими успішного функціонування страхових компаній і підтримки стабільності фінансового ринку в цілому.

Актуальним питанням та проблемам обліку і аудиту в страхуванні присвячені праці багатьох авторів. Буханець Д. Г. досліджував облік та звітність в страхових компаніях [1], Дідоренко Т., Белова І. досліджували методику обліку витрат і доходів зі страхування майна на сільськогосподарських підприємствах [2], Белгородцева М. О. вивчала організацію та методику бухгалтерського обліку фінансових результатів у страхових компаніях [3], Потійко С. В. досліджувала

облік операцій зі страхування на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та перспективи вирішення [4], Греджева Т. В. досліджувала особливості формування та обліку страхових платежів. [5].

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи удосконалення бухгалтерського обліку і аудиту в страхових групах.

Досягнення поставленої мети викликало потребу у вирішенні наступних завдань:

- Провести аналіз діяльності підприємства СГ «ТАС»;
- Розглянути регулювання діяльності страхових організацій підприємстві;
- Розглянути синтетичний та аналітичний облік в страхових компаніях;
- Надати шляхи удосконалення обліку в страхових компаніях;
- Визначити основні аспекти аудиту страхових компаній;
- Надати рекомендації щодо удосконалення цього процесу.

Предметом дослідження є особливості обліку і аудиту в страхових групах.

Об'єктом дослідження є СГ «ТАС», яка займає провідні позиції на ринку як за кількістю укладених договорів страхування, так і за обсягом виплачених за ними відшкодувань.

Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи аналізу: SWOT-аналіз, методи фінансового аналізу.

Інформаційною та правовою базою дослідження обліку основних засобів є законодавчі та нормативні акти України, методичні матеріали, дані мережі Інтернет, статті вітчизняних і зарубіжних учених з теорії та методики обліку і аудиту в страхуванні.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СГ «ТАС» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Основні аспекти діяльності підприємства СГ «ТАС»

СГ «ТАС» - визнаний лідер страхового ринку України, який забезпечує надійний захист для понад 1 млн клієнтів. СГ «ТАС» посідає провідні позиції на ринку страхування України як за кількістю укладених договорів страхування та залучених за ними премій, так і за обсягом виплачених відшкодувань. Компанія має ліцензії Нацкомфінпослуг на здійснення 38 видів страхування та пропонує своїм клієнтам понад 100 різноманітних страхових продуктів, розроблених з урахуванням актуальних потреб клієнтів. Регіональна мережа компанії включає в себе майже 600 офісів продажів.

Основні відомості про страхову групу наведені у Таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні відомості про діяльність СГ «ТАС»

Показники	Відомості
Повне найменування юридичної особи	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО СТРАХОВА ГРУПА ТАС
Скорочена назва	АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Код ЄДРПОУ	30115243
Дата реєстрації	19.10.1998 р.
Уповноважені особи	Царук Павло Вікторович
Розмір статутного капіталу	102 000 000,00 грн.
Адреса	03117, Україна, місто Київ, проспект Берестейський, будинок, 65
Реєстр платників ПДВ	Індивідуальний податковий номер: 301152426579

Види діяльності наведені на Рис.1.1:

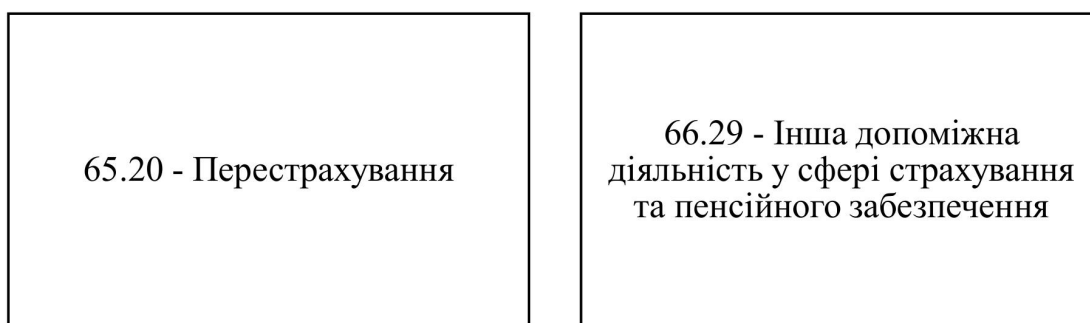

Рис. 1.1. Види діяльності СГ «ТАС»

Компанія працює на українському страховому ринку вже майже чверть століття, зарекомендувавши себе за цей час надійним страховиком для понад 1 мільйона своїх клієнтів, що гідно виконує свої зобов'язання перед ними. Впродовж багатьох років СГ «ТАС» утримує провідні позиції на ринку як за кількістю укладених договорів страхування, так і за обсягом виплачених за ними відшкодувань.

Так, компанія входить до безперечних лідерів ринку за обсягом премій та виплат і при цьому посідає перше місце за вказаними показниками серед компаній з виключно українським капіталом.

Традиційно перше місце посідає СГ «ТАС» і в низці сегментів ринку, зокрема в автострахованні. Багато років поспіль компанія є лідером ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності автовласників, а також утримує лідерство в сегменті добровільної «автоцивілки» та входить в число найбільших страховиків на ринку КАСКО.

Загалом Страхова група «ТАС» має ліцензії Нацкомфінпослуг на здійснення (Рис.1.2).

Загалом СГ «ТАС» пропонує своїм клієнтам понад 100 різноманітних страхових продуктів, розроблених з урахуванням актуальних потреб клієнтів.

Страхова група «ТАС» приділяє максимальну увагу якості обслуговування своїх клієнтів та опікується питаннями постійного підвищення рівня сервісу.

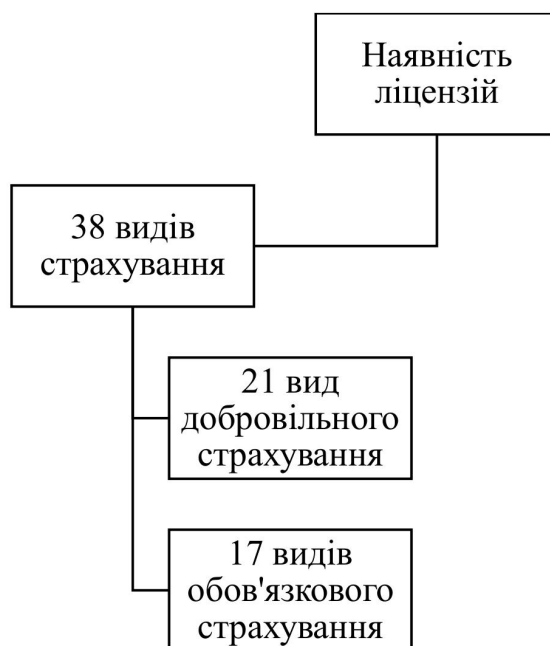

Рис. 1.2. Наявність ліцензій

Уважний підхід до потреб клієнтів, оперативність відшкодування збитків та грамотний супровід в разі настання страхової події є пріоритетними завданнями для компанії.

З метою оптимізації процесу врегулювання збитків в компанії запроваджено низку проектів, спрямованих на спрощення процедури подання клієнтом документів на виплату, а також суттєве зменшення часу очікування ним відповідного відшкодування.

Для забезпечення зручності клієнтів та їх оперативного й якісного обслуговування СГ «ТАС» активно розвиває й регіональну мережу, що включає в себе майже 600 офісів продажів, а контакт-центр компанії, що здійснює інформаційно-консультаційну підтримку застрахованих осіб, працює в режимі 24/7.

Про високий рівень сервісу та надійний страховий захист, що його забезпечує Страхова група «ТАС», свідчить той факт, що кількість клієнтів компанії, які саме їй довірили свій страховий захист, щороку лише зростає.

Досягнення СГ «ТАС» відзначено почесними нагородами і професійними преміями. Так, компанія є переможцем премії «Фінансовий Оскар» від журналу «Бізнес» - в номінаціях «Автостраховик року», «Найпрофесійніша страхова компанія», «Лідер медицини» тощо. Здобутки компанії відзначено й іншими преміями, зокрема від видання Insurance TOP - впродовж багатьох років поспіль СГ «ТАС» визнавалася ним «Лідером з ОСЦПВ за внутрішніми та міжнародними договорами».

Облікова політика в Компанії регламентується Законодавством України та Наказом по підприємству «Про затвердження змін до Єдиної облікової політики за національними та міжнародними стандартами фінансової звітності» №28/2/ГО/заг від 18.03.2016 року.

Обсяг страхових платежів за 2022 р. наведено на Рис.1.3:

Рис. 1.3. Страхові платежі СГ «ТАС» за 2022 рік

1.2. Аналіз діяльності СГ «ТАС»

Відповідно до закону України «Про страхування», страхова премія - грошова сума, що її сплачує особа, яка укладає угоду страхування, яка є своєрідною платою за ризик, який бере на себе страхова компанія [6]. На Рис. 1.4 наведені дані про страхові премії СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр.:

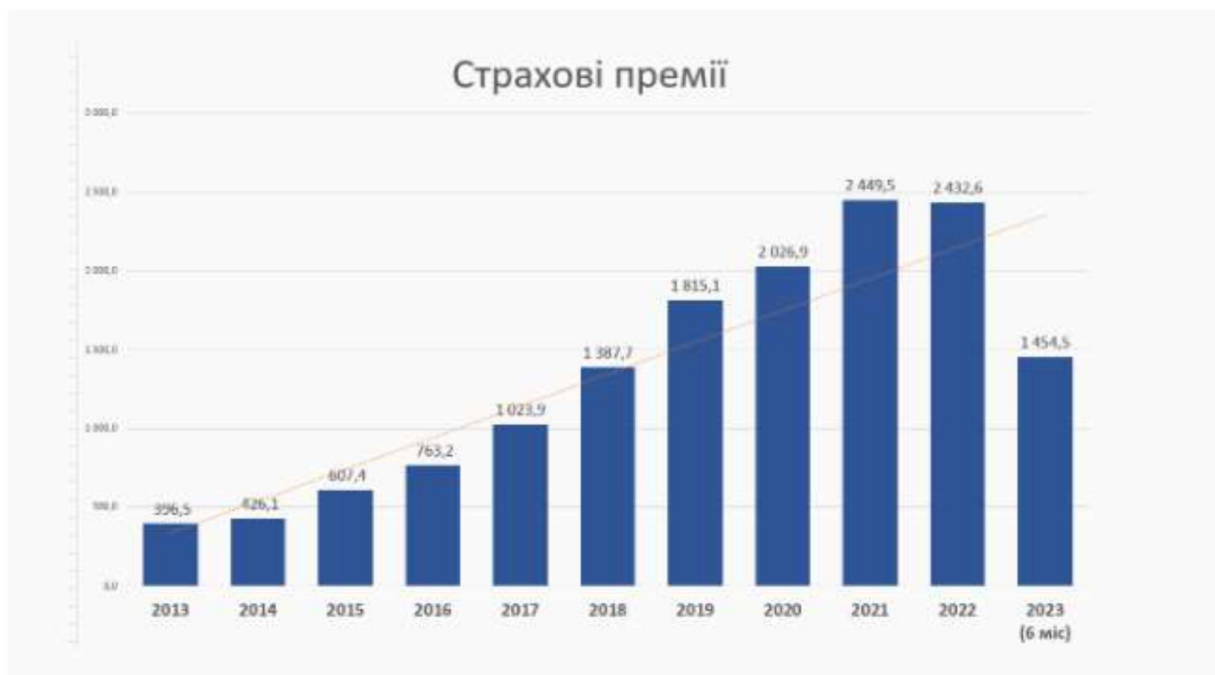

Рис. 1.4. Страхові премії СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр. [7]

Розмір страхових премій є важливим індикатором, який допомагає оцінити стан страхового ринку, фінансову стійкість страхових компаній та ефективність їхньої діяльності в умовах змінного економічного і регуляторного середовища.

Аналіз розміру страхових премій за кілька років дозволяє зробити висновок про динаміку розвитку страхового ринку та фінансову стабільність страхових компаній. Збільшення премій свідчить про зростання попиту на страхові послуги, успішність маркетингових стратегій і фінансову стабільність компаній. Зміни у розмірі премій також відображають вплив макроекономічних умов, регуляторних змін і соціальних факторів. Зростання економіки та доходів

населення сприяють збільшенню страхових премій, тоді як фінансові кризи та природні катастрофи можуть вимагати підвищення премій для покриття збитків.

Страхові виплати - це кошти, що виплачуються застрахованим особам у разі настання страхового випадку [6]. На Рис. 1.5 наведені дані про страхові премії СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр.:

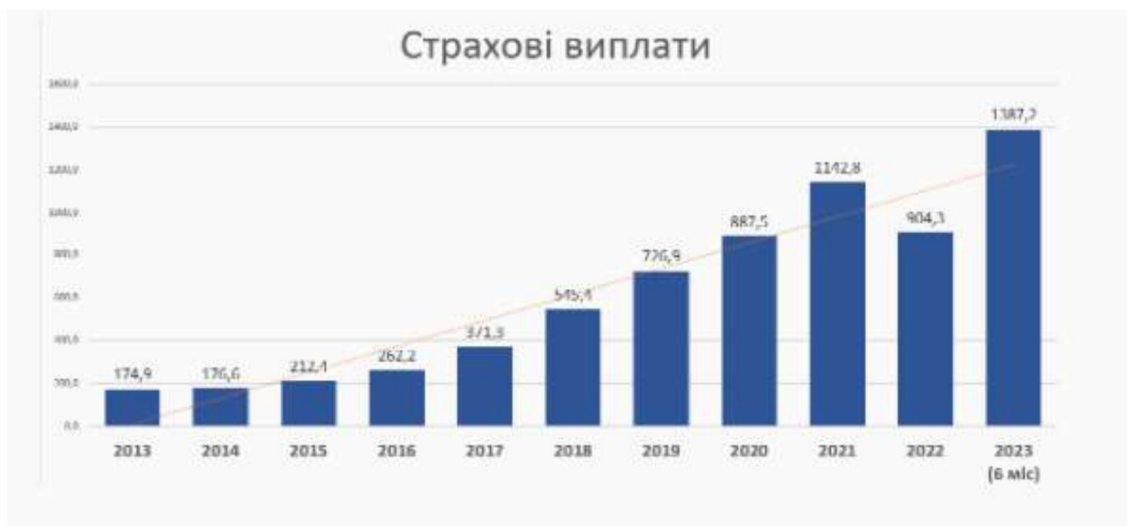

Рис. 1.5. Страхові виплати СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр. [7]

Збільшення розміру страхових виплат протягом кількох років вказує на складні та багатофакторні процеси на страховому ринку. Воно може бути пов'язане з підвищенням частоти та вартості страхових випадків, змінами в умовах страхових полісів, економічними та соціальними факторами, а також з регуляторними змінами. Для страхових компаній це означає необхідність ретельного аналізу та управління ризиками, а також адаптації тарифної політики та умов страхування для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності.

Страхові резерви - це фонди, що утворюються страховими компаніями для забезпечення гарантій виплат страхового відшкодування і страхових сум [6]. Збільшення розміру страхових резервів протягом кількох років є важливим показником, що відображає кілька аспектів діяльності страхових компаній і їхнього фінансового стану. На Рис. 1.6 наведені дані про страхові резерви СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр.:

Рис. 1.6. Страхові резерви СГ «ТАС» за 2013 – 2023 рр. [7]

Збільшення розміру страхових резервів протягом кількох років вказує на зміни в обсязі та структурі страхових зобов'язань, підвищену оцінку ризиків, зміни в регуляторних вимогах та фінансовій стратегії компаній. Це може свідчити про прагнення страховиків забезпечити фінансову стійкість і готовність до майбутніх виплат, а також про адаптацію до нових умов ринку та економічного середовища. Таким чином, зростання резервів є позитивним сигналом, що відображає обережний підхід до управління ризиками та відповідність регуляторним стандартам.

Проведення SWOT-аналізу діяльності страхової організації в умовах воєнного стану дозволяє виявити її сильні та слабкі сторони, а також можливості і загрози, які впливають на її функціонування. Зробимо у Таблиці 1.2 SWOT-аналіз СГ «ТАС»:

Таблиця 1.2

SWOT-аналіз СГ «ТАС»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
<i>Фінансова стійкість</i>	<i>Залежність від зовнішніх факторів</i>

<p>Наявність достатніх фінансових резервів для покриття збитків і забезпечення виплат.</p> <p><i>Досвід і експертиза</i></p> <p>Великий досвід роботи в галузі страхування та кваліфікований персонал, що здатний ефективно управляти ризиками.</p> <p><i>Різноманітність страхових продуктів</i></p> <p>Широкий спектр страхових послуг, які можуть задовольнити різні потреби клієнтів.</p> <p><i>Репутація та довіра клієнтів</i></p> <p>Високий рівень довіри з боку клієнтів, що сприяє стабільному попиту на страхові послуги.</p> <p><i>Технологічні можливості</i></p> <p>Використання сучасних технологій для автоматизації процесів і забезпечення безперебійної роботи в умовах кризи.</p>	<p>Висока залежність від економічної та політичної ситуації в країні, що негативно впливає на діяльність компанії.</p> <p><i>Обмеженість ресурсів</i></p> <p>Недостатність фінансових ресурсів для покриття великих збитків у випадку масштабних страхових випадків.</p> <p><i>Вразливість до кіберзагроз</i></p> <p>Підвищений ризик кіберзлочинів та недостатній рівень захисту інформаційних систем.</p> <p><i>Низька мобільність</i></p> <p>Обмежені можливості швидко адаптуватися до нових умов і змін у зовнішньому середовищі.</p>
<p>Можливості (Opportunities)</p> <p><i>Збільшення попиту на страхування</i></p> <p>В умовах воєнного стану зростає потреба у страхуванні життя, здоров'я, майна та бізнесу.</p> <p><i>Розширення продуктового портфеля</i></p> <p>Введення нових видів страхових послуг, спеціально розроблених для умов кризи та воєнного стану.</p>	<p>Загрози (Threats)</p> <p><i>Економічна нестабільність</i></p> <p>Економічні кризи та інфляція зменшують платоспроможність клієнтів і збільшити ризик неплатежів.</p> <p><i>Зростання кількості страхових випадків</i></p> <p>Воєнний стан призводить до підвищення частоти і масштабу</p>

<p><i>Партнерства та співпраця</i></p> <p>Встановлення партнерських відносин з міжнародними страховими компаніями та організаціями для обміну досвідом і ресурсами.</p> <p><i>Вдосконалення технологій</i></p> <p>Інвестування в розвиток цифрових технологій і підвищення рівня кібербезпеки.</p>	<p>страхових випадків, що може перевантажити компанію.</p> <p><i>Регуляторні зміни</i></p> <p>Посилення регуляторних вимог ускладнює діяльність компанії та збільшує витрати на відповідність новим стандартам.</p> <p><i>Конкуренція</i></p> <p>Зростання конкуренції з боку інших страхових компаній, які також прагнуть залучити клієнтів в умовах кризи.</p>
--	--

SWOT-аналіз діяльності страхової організації в умовах воєнного стану вказує на необхідність активного управління ризиками та адаптації до нових умов. Використання сильних сторін і можливостей допоможе компанії зміцнити свою позицію на ринку, тоді як усунення слабких сторін і ефективне реагування на загрози дозволить зберегти фінансову стабільність і забезпечити надійність страхових послуг для клієнтів.

1.3 Регулювання діяльності страхових організацій

Національний банк закладає законодавчий фундамент для формування платоспроможного, стійкого, конкурентного ринку страхування в Україні з належним захистом прав споживачів послуг страхування.

З цією метою НБУ запроваджує нову модель регулювання ринку страхування, яка враховуватиме положення директив Європейського Союзу, міжнародні принципи IAIS, світові практики, та буде реалізовуватися поступово протягом перехідного періоду, що буде визначено після проведеного ґрунтовного аналізу стану страхового ринку в Україні.

Страхові компанії належать до високо ризикових фінансових установ. Для реалізації нової моделі Національний банк переглядає існуючі регуляції на ринку страхування та працює над розробленням проєктів законів та інших нормативно-правових актів.

В Таблиці 1.3 зазначимо основні нормативні акти, які регулюють діяльність в галузі страхування:

Таблиця 1.3

Основні нормативні акти, які регулюють діяльність в галузі страхування

Нормативний акт	Сфера застосування
Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [8]	встановлює загальні засади функціонування ринку фінансових послуг, діяльності надавачів фінансових та/або супровідних послуг, державного регулювання та нагляду за такою діяльністю, а також захисту прав клієнтів
Закон України «Про страхування» [6]	регулює відносини у сфері страхування, визначає загальні правові засади здійснення діяльності із страхування, надання посередницьких послуг
Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [9]	регулює відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Положення про порядок розкриття інформації небанківськими фінансовими установами [10]	встановлює обсяг та порядок розкриття інформації небанківськими фінансовими установами та юридичними особами, які не є

	фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги
Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою [11]	встановлює організаційно-правові засади діяльності страховиків зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою
Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг [12]	визначає вимоги до структури власності, порядок подання відомостей про структуру власності до Національного банку України
Положення про здійснення установами фінансового моніторингу [13]	встановлює загальні вимоги Національного банку України щодо виконання установами вимог законодавства України з питань фінансового моніторингу
Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів [14]	визначає особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Положення про порядок обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та вимоги до захисту інформації страховика [15]	встановлює вимоги до порядку ведення обліку договорів страхування (перестраховання)
Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами [16]	встановлює порядок укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить

	обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами
--	--

В Таблиці 1.4 зазначимо основні нормативні акти, які регулюють подання звітності страхових груп:

Таблиця 1.4

**Основні нормативні акти, які регулюють подання звітності
страхових груп**

Нормативний акт	Сфера застосування
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17]	визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [18]	визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні
Порядок подання фінансової звітності [19]	визначає порядок подання фінансової звітності
Правила складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України [20]	встановлює правила складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України
Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [21]	встановлює правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України

Отже, в умовах поточних викликів, а також для адаптації до європейських та міжнародних стандартів, НБУ впроваджує нову модель регулювання ринку

страхування. Ця модель буде враховувати положення директив Європейського Союзу, міжнародні принципи IAIS та світові практики. Реалізація моделі відбуватиметься поступово протягом перехідного періоду, який буде визначено на основі ґрунтовного аналізу стану страхового ринку в Україні. Високий рівень ризиків, притаманний страховим компаніям як фінансовим установам, вимагає оновлення регуляторної бази. Національний банк переглядає існуючі регуляції на ринку страхування і активно працює над розробленням проєктів нових законів та нормативно-правових актів, що забезпечать відповідність новій моделі регулювання.

Основними цілями цієї ініціативи є (Рис.1.7):

Підвищення рівня захисту споживачів страхових послуг

- Нові регуляції будуть спрямовані на забезпечення більш високого рівня безпеки та захисту прав страхувальників

Прозорість та підзвітність

- Впровадження нових стандартів звітності та прозорості, які відповідають найкращим світовим практикам

Стабільність та стійкість страхового ринку

- Розробка та впровадження регуляторних вимог, які підвищать фінансову стійкість страхових компаній та мінімізують ризики їхньої діяльності

Гармонізація з міжнародними стандартами

- Адаптація українського страхового ринку до стандартів ЄС та міжнародних принципів IAIS, що сприятиме інтеграції України до глобального фінансового простору

Рис. 1.7. Нова модель НБУ регулювання ринку страхування

Таким чином, впровадження нової моделі регулювання ринку страхування сприятиме підвищенню довіри з боку споживачів, покращенню фінансової стабільності страхових компаній та забезпеченню відповідності міжнародним

стандартам. Це створить надійне та прозоре середовище для розвитку страхового ринку в Україні.

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей діяльності СГ «ТАС» у сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. СГ «ТАС» - визнаний лідер страхового ринку України, який забезпечує надійний захист для понад 1 млн клієнтів. СГ «ТАС» посідає провідні позиції на ринку страхування України як за кількістю укладених договорів страхування та залучених за ними премій, так і за обсягом виплачених відшкодувань. Компанія має ліцензії Нацкомфінпослуг на здійснення 38 видів страхування та пропонує своїм клієнтам понад 100 різноманітних страхових продуктів, розроблених з урахуванням актуальних потреб клієнтів. Регіональна мережа компанії включає в себе майже 600 офісів продажів.

2. В умовах воєнного стану СГ «ТАС» стикається зі значними викликами, але також має можливості для адаптації та зміцнення своєї позиції на ринку. Страхова організація має важливі переваги, такі як фінансова стійкість, досвід і експертиза, різноманітність страхових продуктів, висока репутація та довіра клієнтів, а також використання сучасних технологій. Ці фактори дозволяють компанії ефективно управляти ризиками та надавати надійні послуги навіть у складних умовах. Серед слабких сторін виділяються залежність від зовнішніх економічних і політичних факторів, обмеженість фінансових ресурсів, вразливість до кіберзагроз і недостатня мобільність для швидкої адаптації до змін. Ці аспекти можуть обмежувати здатність компанії оперативно реагувати на нові виклики і забезпечувати стабільність виплат.

3. В умовах поточних викликів, а також для адаптації до європейських та міжнародних стандартів, НБУ впроваджує нову модель регулювання ринку страхування. Ця модель буде враховувати положення директив Європейського Союзу, міжнародні принципи IAIS та світові практики. Реалізація моделі відбуватиметься поступово протягом перехідного періоду, який буде визначено на основі ґрунтовного аналізу стану страхового ринку в Україні. Високий рівень ризиків, притаманний страховим компаніям як фінансовим установам, вимагає оновлення регуляторної бази. Національний банк переглядає існуючі регуляції на

ринку страхування і активно працює над розробленням проєктів нових законів та нормативно-правових актів, що забезпечать відповідність новій моделі регулювання.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ

2.1 Система синтетичного і аналітичного обліку страхових груп

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», бухгалтерський облік є обов'язковим для всіх підприємств, включаючи страхові компанії. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, які використовують грошовий вимірник, базуються на даних бухгалтерського обліку [17].

Механізм ведення бухгалтерського обліку реалізується через документування господарських операцій. Операції страхування та перестраховування на первинному етапі обліку реєструються за допомогою договорів страхування та перестраховування. У національному нормативно-правовому полі використовується поняття «страховий договір», тоді як у зарубіжних країнах прийнято поняття «страховий контракт». На основі договору страхування в бухгалтерському обліку визнаються суми дебіторської заборгованості страхувальників (страхових премій, що підлягають сплаті), доходи від страхової діяльності, а також нараховуються суми резервів за видами страхування. Визнання цих сум у бухгалтерському обліку здійснюється у відповідних журналах чи відомостях залежно від форми обліку.

Договір перестраховування є основою для визнання кредиторської заборгованості страховика перед перестраховиком, витрат на перестраховування та часток перестраховиків у відповідних страхових резервах.

На підставі договору страхування (перестраховування) страхувальник (перестраховальник) сплачує страхові премії. Підтвердженням отримання цих платежів є документи реєстрації безготівкових операцій - квитанції та виписки банку. Специфічним страховим документом виступає страховий поліс. Відповідно до Закону України «Про страхування», страховий поліс (він же свідоцтво, сертифікат) є формою договору страхування, що підтверджує факт здійснення страхування [6]. Страхові компанії, здійснюючи операцію

страхування, часто не видають окремого поліса, а сам документ, що підтверджує її здійснення, називається «Договір страхування (поліс)».

Слід зазначити, що страховики, незважаючи на те, що вони є фінансовими установами, ведуть бухгалтерський облік відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [22]. Проте, на сьогодні, методичні рекомендації або інструкції щодо ведення операцій страхування та перестраховання відсутні.

Основним джерелом доходів страховика є надходження страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами страхування.

Для обліку страховиками надходжень страхових платежів за договорами страхування, Планом рахунків та інструкцією щодо його застосування передбачено рахунок 76 «Страхові платежі». Щомісяця рахунок 76 закривається кореспонденцією із субрахунком 70 «Дохід від реалізації», а саме субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», оскільки згідно вимог ст. 2 Закону України «Про страхування» за текстом вживається конкретизація діяльності страховика, як «виконання зазначених видів діяльності у вигляді надання послуг» [6].

Так, для обліку доходів від страхової діяльності СГ «ТАС» використовує такі субрахунки та рахунки аналітичного обліку до рахунку 76 «Страхові платежі» (Табл.2.1):

Таблиця 2.1

Субрахунки та рахунки аналітичного обліку до рахунку 76 «Страхові платежі» СГ «ТАС»

761 «Страхові платежі за договорами добровільного страхування»
7611 «Страхування життя»
7612 «Страхування від нещасних випадків»
7613 «Медичне страхування» тощо (за видами страхування)
762 «Страхові платежі за договорами обов'язкового страхування»
7621 «Медичне страхування»
7622 «Особисте страхування медичних і фармацевтичних працівників на

випадок інфікування ВІЛ при виконанні ними службових обов'язків» тощо (за видами страхування)

Рахунок 76 «Страхові платежі» кореспондує з рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» має такі субрахунки та рахунки аналітичного обліку (Табл.2.2):

Таблиця 2.2

Субрахунки та рахунки аналітичного обліку до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» СГ «ТАС»

361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»
3611 «Розрахунки з вітчизняними страхувальниками»
3612 «Розрахунки з вітчизняними страховими агентами»
3613 «Розрахунки з вітчизняними страховими брокерами»
3614 «Розрахунки з вітчизняними перестраховальниками»
362 «Розрахунки з іноземними покупцями»
3621 «Розрахунки з іноземними страхувальниками»
3622 «Розрахунки з іноземними страховими агентами»
3623 «Розрахунки з іноземними страховими брокерами»
3624 «Розрахунки з іноземними перестраховальниками»

Визнання отриманого страховиком доходу в бухгалтерському обліку здійснюється шляхом закриття рахунку 76 «Страхові платежі» в кореспонденції з субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Моментом визнання будь-яких доходів у бухгалтерському обліку прийнято вважати момент переходу права власності на активи. Ураховуючи ж специфіку діяльності страхових організацій, можна виокремити три алгоритми, що відображають здійснення операції страхування в обліку й ґрунтуються на особливостях самих договорів (Рис.2.1):

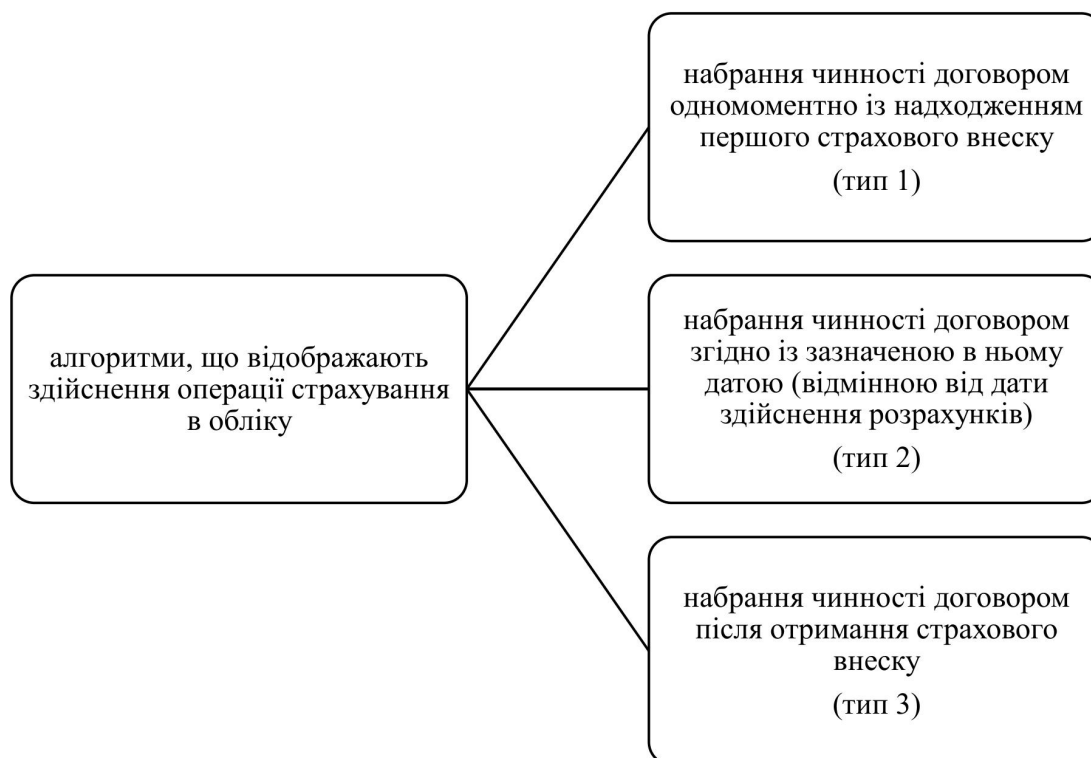

Рис. 2.1. Алгоритми, що відображають здійснення операції страхування в обліку й ґрунтуються на особливостях договорів

У таблиці 2.3 наведемо приклади алгоритмів відображення операцій укладання договору страхування в обліку страховика.

Таблиця 2.3

Бухгалтерський облік операцій страхування

Зміст	Дебет	Кредит
Тип 1		
Надходження першого страхового платежу від страхувальника	31	36
Нарахування суми першого страхового платежу від страхувальника (одночасно)	36	76
Визнання доходу від операції страхування	76	703
Тип 2		
Нарахування суми першого страхового платежу від	36	76

страхувальника		
Надходження першого страхового платежу від страхувальника	31	36
Визнання доходу від операції страхування (у дату набрання чинності договором)	76	703
Тип 3		
Відображення одержаної суми страхової премії як авансу (до набрання чинності договором страхування)	31	681
Відображення суми раніше отриманого авансу як страхового платежу від страхувальника (після набрання чинності договором страхування)	681	36
Нарахування сум страхових платежів	36	76
Визнання доходу від операції страхування	76	703

Розглянемо операції перестраховування. У результаті їх здійснення та відображення на рахунках бухгалтерського обліку відбувається коригування сум визнаних доходів на частку, що належить перестраховику. Для їх відображення у Плані рахунків бухгалтерського обліку передбачено субрахунок 705 «Перестраховування». Коригування здійснюється шляхом зменшення 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» за дебетом у кореспонденції з кредитом рахунку 705 «Перестраховування».

Для обліку безпосередніх розрахунків страховику доречно використовувати субрахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», до якого доцільно відкрити ряд субрахунків та рахунків аналітичного обліку (Табл.2.4):

Таблиця 2.4

Субрахунки та рахунки аналітичного обліку до рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» СГ «ТАС»

6851 «Розрахунки з вітчизняними кредиторами»

68511 «Розрахунки з вітчизняними перестраховиками»
68512 «Розрахунки з вітчизняними страховими брокерами»
6852 «Розрахунки з іноземними кредиторами»
68521 «Розрахунки з іноземними перестраховиками»
68522 «Розрахунки з іноземними страховими брокерами»

Страхові резерви є специфічним об'єктом синтетичного і аналітичного обліку страховика. Страховики формують:

- резерв незароблених премій;
- резерв заявлених, але не виплачених збитків;
- резерв збитків, які виникли, але не заявлені;
- резерв катастроф;
- резерв коливань збитковості.

За операціями страхування життя формуються також математичні резерви. Планом рахунків передбачено для обліку страхових резервів рахунок 49 «Страхові резерви», що має такі субрахунки 491 «Технічні резерви», 492 «Резерви із страхування життя», 493 «Частка перестраховиків у технічних резервах», 494 «Частка перестраховиків у резервах із страхування життя», 495 «Результат зміни технічних резервів», 496 «Результат зміни резервів із страхування життя». При цьому деталізація аналітичного обліку страхових резервів чинними нормативно-правовими актами абсолютно не передбачається.

Наведемо в Табл. 2.4 бухгалтерське відображення визнання та виплати страхового відшкодування:

Таблиця 2.4

**Бухгалтерський облік визнання та виплати страхового
відшкодування**

Зміст	Дебет	Кредит
Нараховано суму страхового відшкодування страхувальнику	904	686

Виплачено страхове відшкодування першому страхувальнику	686	311
Нараховано резерв збитків	4952	4912
Частка перестраховальників у резервах збитків	4932	4952
Сальдо рахунку 4952 списується в порядку закриття на інші витрати /доходи	949	4952
	4952	719
Відображено частку від суми страхового відшкодування, що повинна бути сплачена перестраховальниками	685	719
Одержано від перестраховальника його частку в збитках	311	685

2.2 Формування звітності страхових компаній

Звітність є основним джерелом інформації про діяльність будь-якого суб'єкта господарювання. Її формат, зміст та спосіб подання можуть забезпечити високу ділову репутацію, довіру клієнтів і контрагентів, або, навпаки, викликати несерйозне ставлення з боку третіх осіб. У сучасних умовах ведення бізнесу запити різних стейкхолдерів до інформації значно розширилися. Тепер їх цікавлять не лише показники фінансової стабільності та рентабельності, а й дані, що стосуються сталого розвитку, корпоративної культури, соціальної відповідальності, екологічності тощо.

Зважаючи на те, що суб'єкти різних галузей починають формувати інтегровану корпоративну звітність, представники страхового сектору продовжують складати лише визначену законодавством звітність. Це значно знижує їхні позиції на ринку послуг.

Розглядаючи діяльність страхових компаній, варто зауважити, що, відповідно до чинної правової бази, зазначені суб'єкти належать до тих, що становлять суспільний інтерес [17], а тому обов'язковим для них є складання фінансової звітності відповідно до норм МСФЗ [23]. Крім того, страховики

зобов'язані складати спеціальну звітність, що подається до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [24].

Аналізуючи оприлюднені дані щодо діяльності вітчизняних страховиків, можна помітити, що їхній обсяг обмежується лише обов'язковими традиційними формами звітності. Лише деякі компанії надають у відкритий доступ Звіт про управління, який містить інформацію про соціальні аспекти, кадрову політику, ризики, дослідження та інновації, корпоративне управління та перспективи розвитку.

Аналіз вимог до формування Звіту про управління показав, що цей звіт подібний до Інтегрованого звіту, який рекомендовано складати підприємствам згідно з Міжнародним стандартом «Інтегрована звітність». Враховуючи специфіку діяльності страховиків, їхню соціальну значущість та роль страхування в економічному житті держави, важливо розвивати концепцію формування інтегрованої звітності для цих суб'єктів господарювання.

Перш за все, необхідно визначити етапи, за якими така звітність буде формуватися у страховиків (Рис.2.2):

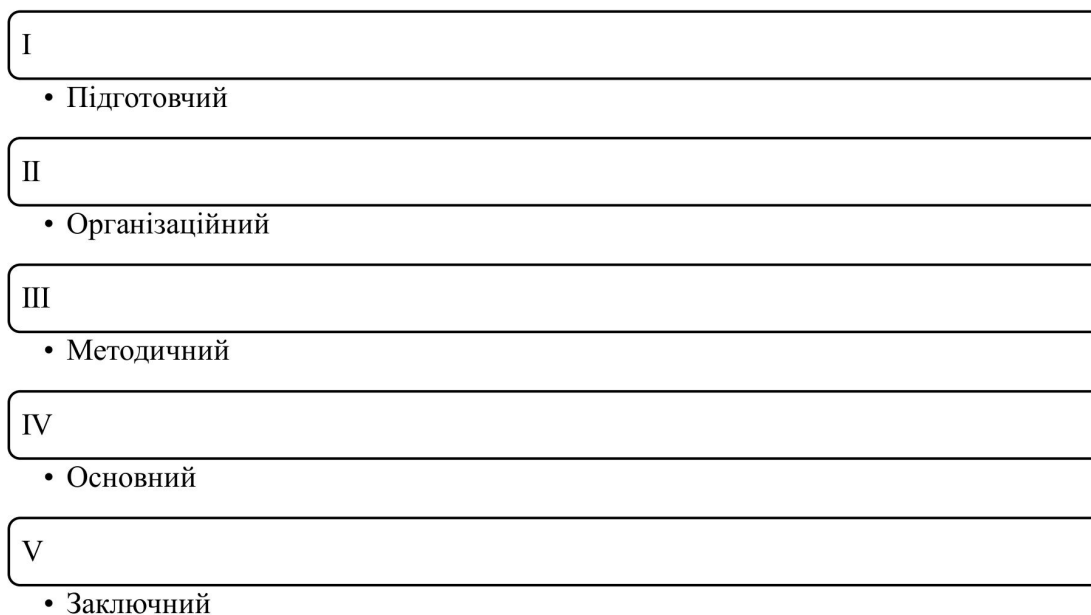

Рис. 2.2. Етапи складання Звіту про управління страхових груп

Серед основних процедур, які доцільно здійснити на організаційному етапі формування інтегрованого звіту страхової компанії, є чітка регламентація всіх облікових процедур щодо конкретних об'єктів обліку страховика в Наказі про облікову політику. Якість цього Наказу буде визначальною для формування всього облікового забезпечення майбутнього інтегрованого звіту. Один з найскладніших аспектів Наказу про облікову політику - визначення меж суттєвості для різних об'єктів обліку та операцій, які мають значний вплив на діяльність компанії в майбутньому. Враховуючи складність та специфіку страхової діяльності, а також ступінь ризику настання страхових подій, формування порогу суттєвості базуватиметься на професійному судженні бухгалтера, що є складною та дискусійною категорією.

Наведемо в Таблиці 2.5 етапи формування інтегрованої звітності страховика з описом основних процедур:

Таблиця 2.5

Етапи формування інтегрованої звітності страхової групи

Номер етапу	Назва етапу	Зміст етапу	Основні процедури
I	Підготовчий	Розроблення та формування основних засад формування інтегрованої звітності	Визначення кола користувачів інтегрованого звіту, формування нормативної бази (внутрішньої та зовнішньої), вибір формату звіту
II	Організаційний	Формування організаційного забезпечення	Виділення відповідальних осіб за складання звіту, визначення контрольних дат із формування звіту, обґрунтування періодичності його складання, порядку затвердження та оприлюднення, розроблення

			графіків документообігу, Наказів по організацію обліку та облікову політику
III	Методичний	Розроблення методичних засад формування звіту	Формування якісного облікового та аналітичного забезпечення, структурування звіту
IV	Основний	Формування інтегрованого звіту	Складання інтегрованого звіту відповідно до затвердженого порядку та встановленої форми
V	Заключний	Оцінка та контроль	Аналіз звіту, його затвердження та оприлюднення, контроль за достовірністю та повнотою наведен

Питання формування інтегрованої звітності страхової компанії є актуальним, оскільки це дозволяє створити якісний та необхідний для прийняття рішень пакет інформації про її діяльність. Враховуючи особливості страхової діяльності, наведено основні етапи підготовки такої звітності з конкретним переліком процедур.

2.3 Удосконалення обліку страхової групи

Метою удосконалення обліку страхової групи є покращення облікових процесів та забезпечення високого рівня точності й прозорості фінансової звітності страхової групи, відповідно до міжнародних стандартів та вимог регуляторів.

Завдання удосконалення обліку представлені на Рис.2.3:

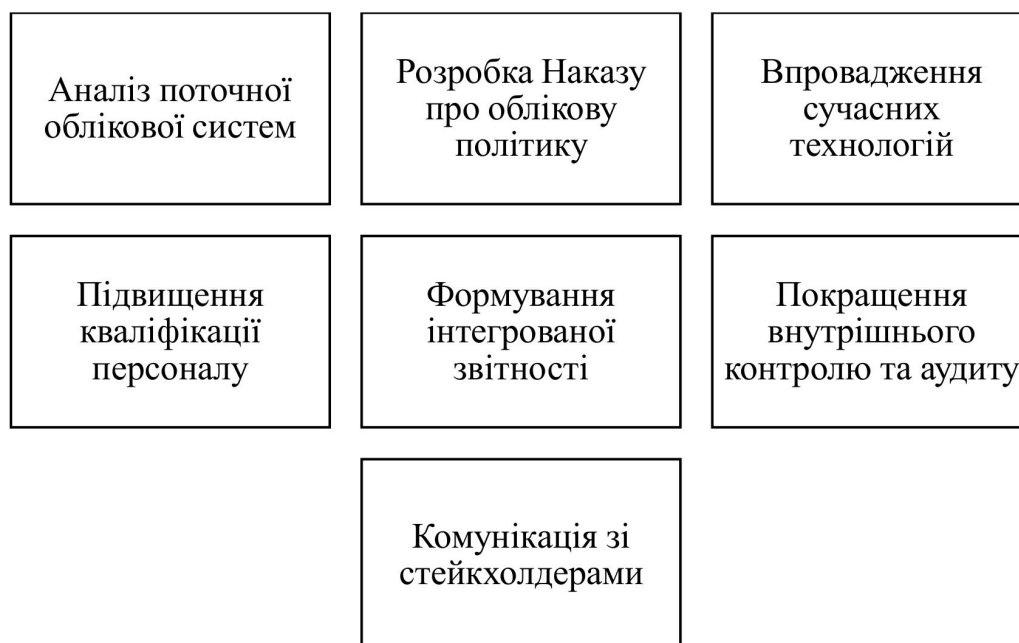

Рис. 2.3. Завдання удосконалення обліку

Першим кроком у вдосконаленні облікової системи страхової групи є детальний аналіз поточних облікових процедур та існуючої системи ведення бухгалтерського обліку. Це передбачає комплексний підхід, що включає наступні етапи:

- Огляд документації та регламентів, що включає перевірку наявності та актуальності внутрішніх документів, таких як політика обліку, інструкції та регламенти; аналіз відповідності поточних процедур внутрішнім і зовнішнім нормативним вимогам.

- Оцінка процесів бухгалтерського обліку, що включає огляд процедур, що використовуються для реєстрації господарських операцій, обробки документів та складання фінансової звітності; оцінку ефективності використання облікових програм та інформаційних систем.

- Інтерв'ю з персоналом, а саме: проведення інтерв'ю з бухгалтерами та іншими відповідальними працівниками для виявлення їхнього бачення щодо поточних процедур, проблем та можливих шляхів їх вирішення.

- Порівняльний аналіз через порівняння поточних облікових процедур із найкращими практиками у галузі страхування, а також аналіз відповідності облікових процедур міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ) та національним стандартам.

- Виявлення слабких місць та проблем в існуючих процесах. Після проведення детального аналізу необхідно виявити слабкі місця та проблеми в існуючих облікових процесах. Це включає: ідентифікацію невідповідностей та проблем, а саме виявлення відхилень від встановлених регламентів та процедур, визначення частих помилок та неточностей у бухгалтерських записах, оцінку ступеня ризику виявлених проблем та їх можливого впливу на фінансову звітність.

- Аналіз причин проблем шляхом визначення основних причин виявлених проблем (недостатня кваліфікація персоналу, неефективні процеси, застарілі програмні засоби тощо).

- Оцінка можливих наслідків для діяльності страхової компанії у разі неусунення цих проблем.

Документування результатів шляхом складання звіту з детальним описом виявлених проблем та слабких місць.

- Визначення пріоритетів щодо вирішення виявлених проблем.
- Розробка рекомендацій:
- Формування рекомендацій щодо покращення облікових процедур та системи ведення бухгалтерського обліку.
- Пропозиції щодо модернізації програмного забезпечення, підвищення кваліфікації персоналу та вдосконалення внутрішніх контролів.

Проведення детального аналізу поточних облікових процедур та виявлення слабких місць є критичними етапами на шляху до вдосконалення облікової системи страхової групи. Це дозволяє зрозуміти поточний стан справ, ідентифікувати проблеми та розробити ефективні заходи для їх усунення, що сприятиме підвищенню точності та надійності фінансової звітності.

Розробка Наказу про облікову політику передбачає визначення чітких облікових процедур для кожного об'єкта обліку, розробку критеріїв та меж суттєвості для різних об'єктів обліку та операцій, враховуючи специфіку страхової діяльності. Важливо забезпечити узгодженість облікової політики з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) та національними регуляторними вимогами.

Впровадження сучасних технологій передбачає оцінку можливостей автоматизації облікових процесів, впровадження сучасного програмного забезпечення для бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також забезпечення інтеграції нових технологій із існуючими системами управління.

Підвищення кваліфікації персоналу передбачає організацію навчання та тренінгів для бухгалтерів і фінансових спеціалістів щодо нових облікових стандартів і технологій, а також забезпечення постійного професійного розвитку працівників.

Формування інтегрованої звітності передбачає впровадження процесів для підготовки звітності, яка включатиме фінансові та нефінансові показники, а також забезпечення відповідності звітності вимогам міжнародних стандартів інтегрованої звітності (МСІЗ) та рекомендаціям GRI.

Покращення внутрішнього контролю та аудиту передбачає розробку та впровадження системи внутрішнього контролю для забезпечення достовірності фінансової інформації, а також організацію регулярних внутрішніх аудитів для оцінки ефективності облікових процесів.

Комунікація зі стейкхолдерами передбачає встановлення прозорих та ефективних каналів зв'язку, а також забезпечення доступу до важливої фінансової інформації для інвесторів, регуляторів та інших зацікавлених сторін.

Результати впровадження запропонованих пропозицій наведені на Рис. 2.4:

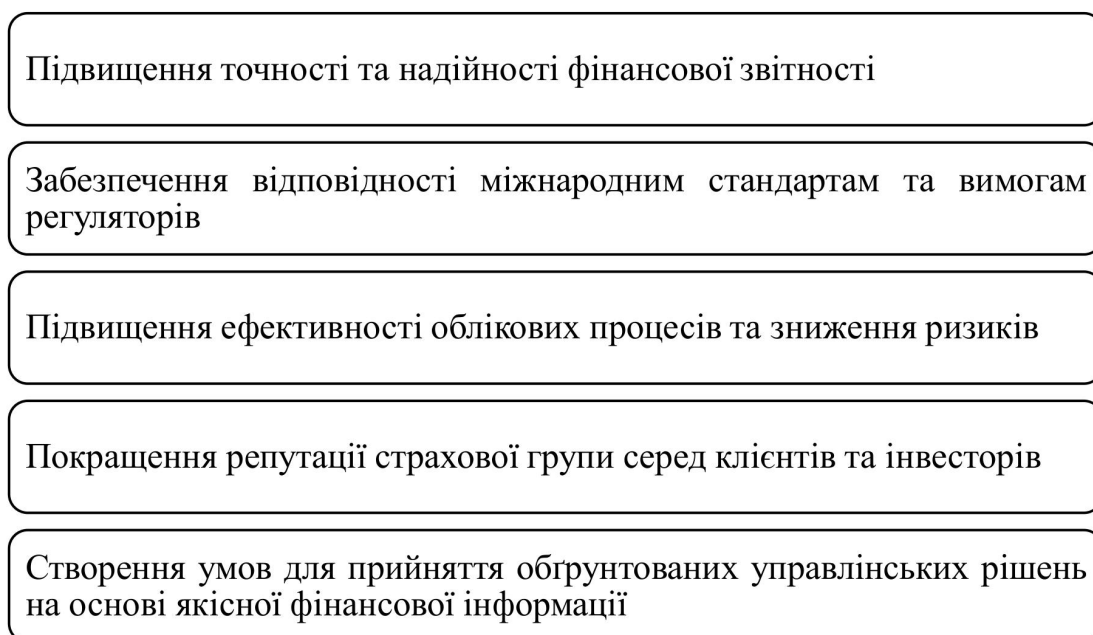

Рис. 2.4. Очікувані результати

Запропоновані заходи спрямовані на покращення функціонування страхової компанії у багатьох аспектах. Впровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та удосконалення обліку відображають прагнення до ефективного управління та оптимізації процесів. Формування інтегрованої звітності та поліпшення комунікації зі зацікавленими сторонами вказують на бажання забезпечити більшу прозорість та взаєморозуміння у взаємодії з клієнтами, інвесторами та регуляторами. Крім того, впровадження внутрішнього контролю та аудиту свідчить про серйозне ставлення до забезпечення внутрішньої стійкості та відповідності вимогам регуляторів. Ці пропозиції допоможуть збільшити ефективність управління та зберегти довіру стейкхолдерів.

Висновки до розділу 2

Дослідження особливості обліку в страхових групах дозволило зробити наступні висновки:

1. Моментом визнання будь-яких доходів у бухгалтерському обліку прийнято вважати момент переходу права власності на активи. Ураховуючи ж специфіку діяльності страхових організацій, відокремлені три алгоритми, що відображають здійснення операції страхування в обліку й ґрунтуються на особливостях самих договорів страхування.

2. Звітність є основним джерелом інформації про діяльність будь-якого суб'єкта господарювання. Її формат, зміст та спосіб подання можуть забезпечити високу ділову репутацію, довіру клієнтів і контрагентів, або, навпаки, викликати несерйозне ставлення з боку третіх осіб. У сучасних умовах ведення бізнесу запити різних стейкхолдерів до інформації значно розширилися. Тепер їх цікавлять не лише показники фінансової стабільності та рентабельності, а й дані, що стосуються сталого розвитку, корпоративної культури, соціальної відповідальності, екологічності тощо.

3. Запропоновані заходи спрямовані на покращення функціонування страхової компанії у багатьох аспектах. Впровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та удосконалення обліку відображають прагнення до ефективного управління та оптимізації процесів. Формування інтегрованої звітності та поліпшення комунікації зі зацікавленими сторонами вказують на бажання забезпечити більшу прозорість та взаєморозуміння у взаємодії з клієнтами, інвесторами та регуляторами. Крім того, впровадження внутрішнього контролю та аудиту свідчить про серйозне ставлення до забезпечення внутрішньої стійкості та відповідності вимогам регуляторів. Ці пропозиції допоможуть збільшити ефективність управління та зберегти довіру стейкхолдерів.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ В СТРАХОВИХ ГРУПАХ

3.1 Аспекти аудиту діяльності страхових компаній

Характерні особливості аудиту страхових компаній визначаються унікальними аспектами їхньої діяльності. Ці аспекти охоплюють спеціальне страхове законодавство, унікальність бухгалтерського обліку та процесу складання звітності, особливості оподаткування, необхідність ліцензій на різні види страхування, а також обмеження на проведення інших видів діяльності, таких як виробнича, торговельна або банківська.

Об'єктами аудиту страхових компаній є весь обсяг документації, звітності та інформації, яка формується різними структурними підрозділами, відділами та страховими агентами під час фінансово-господарської діяльності організації.

Система об'єктів аудиту діяльності страхових компаній, як комплекс взаємопов'язаних економічних, організаційних, інформаційних, технологічних та інших сторін функціонування суб'єктів страхового бізнесу, включає такі елементи (Рис.3.1):

Правове забезпечення діяльності страхової компанії (правомірність діяльності страхової компанії; відповідність діяльності страхової компанії установчим документам та вимогам законодавства).

Система внутрішнього контролю (система бухгалтерського обліку й пов'язані з нею інформаційні системи; контрольне середовище; методи контролю та їх моніторинг).

Бухгалтерський облік та звітність (розділи обліку, типові для всіх суб'єктів господарювання; специфічні розділи обліку, притаманні страховим компаніям; додаткові розділи обліку (перевірка емісії цінних паперів, валютних операцій); фінансова звітність з точки зору оцінки дотримання принципу безперервності діяльності страхової компанії).

Рис. 3.1. Елементи системи об'єктів аудиту діяльності страхових компаній

Дослідження правових аспектів діяльності страхових компаній, як і будь-яких інших об'єктів аудиту, проводиться з метою задоволення потреб користувачів інформації. Користувачі повинні мати впевненість у законності дій страхової компанії, отриманні дивідендів, правах на капітал тощо. Для досягнення цієї мети аудитор на даний момент перевірки аналізує: документи, які підтверджують право на проведення страхової діяльності та їхню чинність; місцезнаходження страхової компанії, відповідність видів страхування, дозволених ліцензіями, тим видам страхування, які вона здійснює; повноту і своєчасність формування статутного капіталу; процес створення відповідних страхових фондів та резервів; розміщення страхових резервів; договори страхування та інші аспекти, що становлять об'єкт аудиту правових основ діяльності страхових компаній (Табл.3.1):

Таблиця 3.1

Перелік аудиторських процедур і аудиторські докази для дослідження правових основ діяльності страхових компаній

Аудиторські процедури	Аудиторські докази
Перевірка наявності документів, що підтверджують право на здійснення страхової діяльності, їх чинність	Засновницькі документи, статут, свідоцтво про державну реєстрацію, ліцензії на здійснення страхової діяльності
Перевірка того, що страхова компанія є резидентом України	Статут, свідоцтво про державну реєстрацію
Перевірка відповідності організаційно-правової форми страхової компанії законодавчим вимогам	Засновницькі документи, статут
Перевірка відповідності статутної діяльності страхової компанії Закону України «Про страхування»	Статут, засновницький договір, угоди про спільну діяльність

Відповідність реальних страхових операцій укладеним договорам по видам страхування, дозволених ліцензіями	Ліцензії на здійснення страхової діяльності, журнал договорів страхування, договори страхування
Наявність статутного капіталу, його повнота та розподіл між засновниками страхової компанії (чи задовольняються вимоги мінімального розміру статутного капіталу, чи сформовані граничні розміри внесків до статутного капіталу)	Статут, довідки банку, акти приймання-передачі майна, баланс, реєстри бухгалтерського обліку (сальдо рахунку 40 «Статутний капітал», рахунку 67 «Розрахунки з учасниками»
Повнота створення страхових резервів	Рахунок бухгалтерського обліку 49 «Страхові резерви» та відповідні субрахунки, Наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику страхової компанії
Відповідність розміщення страхових резервів законодавчим вимогам	Дані аналітичного та синтетичного обліку на рахунку 49 «Страхові резерви»
Порядок розробки страховою компанією Правил страхування з кожного виду страхування. Додержання страховою компанією Правил страхування.	Правила страхування, договори страхування
Наявність, правильність складання, юридичне оформлення та облік договорів страхування	Правила страхування, журнал договорів страхування, договори страхування, страхові свідоцтва

Дослідження аудитором системи внутрішнього контролю страхових компаній проводиться з метою виявлення, виправлення та запобігання суттєвих

помилки та відхилень облікової інформації, які можуть вплинути на показники фінансової звітності.

При проведенні оцінки системи внутрішнього контролю страхової організації аудитор вивчає: облікову політику; систему документообігу; технічні та програмні засоби автоматизації (бухгалтерське програмне забезпечення, алгоритми розрахунків, що виконує програмне забезпечення, систему комп'ютерної обробки даних); обмеження доступу сторонніх осіб до інформації; санкціонованість та обґрунтованість дій в системі обліку страхової компанії, їх відповідність законодавству; наявність та дотримання внутрішніх правил і документів, що регулюють права та відповідальність працівників страхової компанії; організаційну структуру, розподіл відповідальності та повноважень у контрольному середовищі; інші питання, що стосуються системи бухгалтерського обліку, контрольного середовища, методів контролю та їх моніторингу.

Характеристика будь-якого процесу дослідження окремих аспектів діяльності суб'єктів господарювання потребує визначення його мети, завдань, предмету, об'єктів, прийомів, результатів тощо. Основні характеристики процесу надання аудиторських послуг з виконання погоджених процедур стосовно стратегічних засад функціонування страхових компаній представлено в Табл. 3.2:

Таблиця 2.3

Основні характеристики процесу надання аудиторських послуг з виконання погоджених процедур стосовно стратегічних засад функціонування страхових компаній

Складові методичного комплексу аудиторських послуг	Характеристика
Функція	Консультаційно-рекомендаційна
Мета	Комплексна оцінка ефективності діяльності страхової компанії та визначення відхилень при реалізації стратегії; своєчасне виявлення нових

	<p>можливостей, погроз, ризиків і структурних змін в зовнішньому і внутрішньому бізнес-середовищі страхової організації.</p>
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікація поточної та запланованої стратегії; - аналіз відхилень між запланованою та наявною стратегією; - аналіз відповідності діяльності бізнес-одиниць страхової компанії (філій, представництв) базовій стратегії; - виявлення критичних недоліків та проблемних місць в стратегії, що реалізується; - розробка рекомендацій для прийняття рішень по результатам аудиту
Предмет	<p>Фінансова та не фінансова інформація, яка формує систему стратегічного менеджменту страхової компанії в частині, що відповідає за її стратегічне мислення, фінансове та стратегічне планування, ключові бізнес-процеси, а також систему управління.</p>
Об'єкти	<p>Стратегічне мислення, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стратегію (фінансову, маркетингову, кадрову, інноваційну); - бажану поведінку (переконавання та культуру страхової компанії, визначені

	не лише на основі її стратегії, але й цінностей, цілей, принципів ведення бізнесу, бізнес-етики, традицій та структури).
Етапи	<ul style="list-style-type: none"> - оцінка та аналіз місця страхової компанії на страховому ринку; - вивчення макросередовища та задач страхової компанії; - оцінка організації бізнес-процесів; - оцінка ефективності системи управління; - оцінка бажаної поведінки, визначеної страховою компанією; - оцінка фінансової, кадрової, маркетингової та інноваційної стратегії; - аналіз отриманих даних, висловлення судження аудитора і розробка заходів щодо трансформації поточної ситуації; - контроль за подальшою реалізацією обраної стратегії страхової компанії.
Прийоми	<ul style="list-style-type: none"> - оцінка та аналіз поточної ситуації; - планування дій; - реалізація дій; - контроль за виконанням дій.
Результати	- висновки про відповідність стратегії бізнес-середовищу, яке існує на даний момент, і яке прогнозується;

	<p>- рекомендації щодо ефективного довгострокового розвитку, посилення конкурентних позицій страхової компанії та оптимізації її стратегії.</p>
--	---

Стратегічне управління означає, що компанія встановлює свої пріоритетні цілі на майбутнє, враховуючи їхню стратегічну важливість. У цій системі виконання аудитором затверджених процедур, що стосуються стратегічних принципів функціонування страхових компаній, стає складовою стратегічного менеджменту та стратегічного планування, оскільки включає збір, перевірку та аналіз управлінської інформації, необхідної для розробки бізнес-стратегії та конкретних цілей.

За результатами конкурсу з відбору суб'єктів аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності АТ «СГ «ТАС «(приватне)» переможцем визнано аудиторську фірму «РСМ Україна».

Фрагмент Звіту незалежного аудитора наведено на Рис.3.2:

<p>Думка</p> <p>Ми провели аудит фінансової звітності ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ТАС" (далі – Товариство), що складається зі звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2022 року, звіту про сукупний дохід, звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.</p> <p>На нашу думку, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Товариства на 31 грудня 2022 року, та її фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та вимог законодавства України щодо фінансового звітування.</p> <p>Основа для думки</p> <p>Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі "Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності" нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Товариства згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів ("Кодекс РМСЕБ") та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятими для використання їх як основи для нашої думки.</p>

Рис. 3.2. Фрагмент Звіту незалежного аудитора

Отже, підтвердження аудитором достовірності даних фінансової звітності страхових організацій по суті відображає минулі події, тобто констатацію фактів, на які вже не можливо вплинути.

3.2 Удосконалення аудиту страхових груп

Покращення аудиту страхових груп передбачає впровадження нових методик та підходів для ефективного перевірки їх фінансової діяльності. Це може включати в себе вдосконалення аналітичних інструментів для оцінки ризиків, удосконалення процесів внутрішнього контролю та забезпечення відповідності стандартам аудиту. Крім того, важливо забезпечити незалежність аудиторів і високий рівень професійної етики. Постійне оновлення та адаптація аудиторських практик до змін у законодавстві та страховій сфері також є ключовими аспектами удосконалення аудиту страхових груп.

Пропонуємо впроваджувати комплексний підхід до аудиту страхових груп, який включатиме в себе (Рис.3.3):

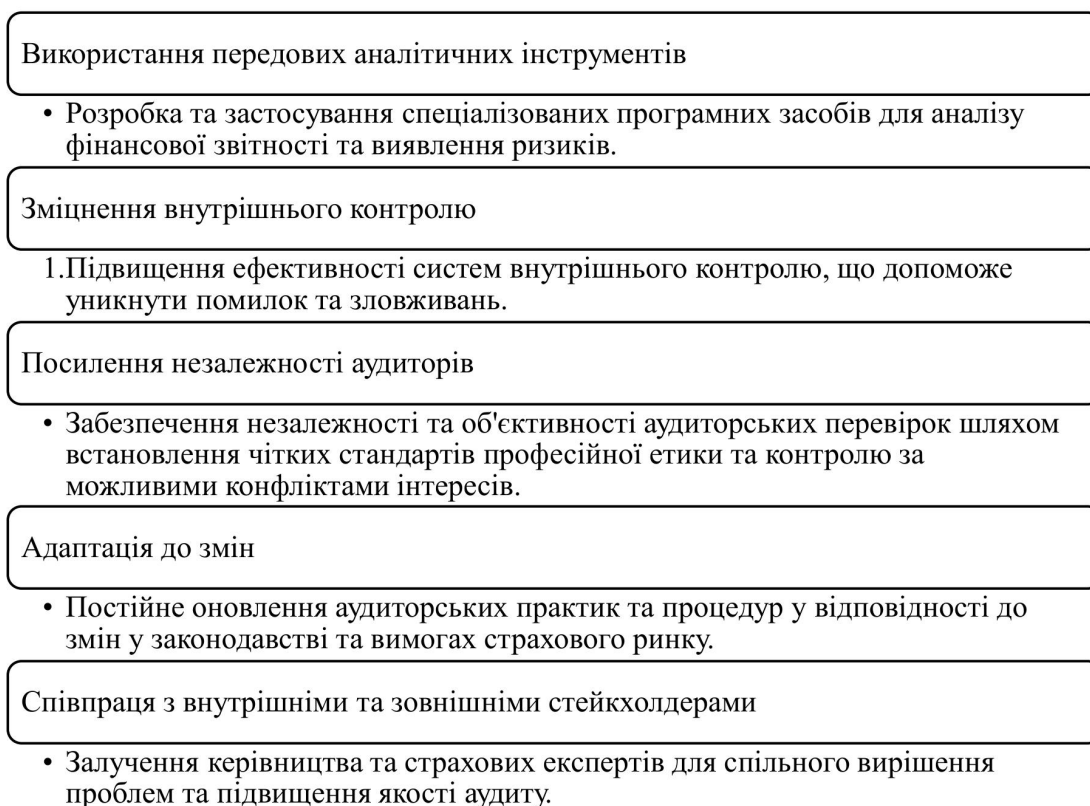

Рис. 3.3. Пропозиції щодо удосконалення аудиту страхових груп

Удосконалення аудиту страхових груп вимагає комплексного підходу та систематичних заходів. Це включає в себе застосування передових аналітичних інструментів, зміцнення внутрішнього контролю, підвищення незалежності аудиторів, адаптацію до змін у законодавстві та співпрацю зі стейкхолдерами.

Послідовна реалізація цих заходів сприятиме підвищенню якості та ефективності аудиту, забезпеченню достовірності фінансової звітності, а також збільшенню довіри стейкхолдерів до діяльності страхових груп. Такий підхід сприятиме стабільності та конкурентоспроможності на страховому ринку, що є важливим для забезпечення фінансової безпеки та захисту інтересів клієнтів і інвесторів.

Висновки до розділу 3

Дослідження особливостей аудиту страхових груп дозволило зробити наступні висновки:

1. Характерні особливості аудиту страхових компаній визначаються унікальними аспектами їхньої діяльності. Ці аспекти охоплюють спеціальне страхове законодавство, унікальність бухгалтерського обліку та процесу складання звітності, особливості оподаткування, необхідність ліцензій на різні види страхування, а також обмеження на проведення інших видів діяльності, таких як виробнича, торговельна або банківська.

2. Дослідження правових аспектів діяльності страхових компаній, як і будь-яких інших об'єктів аудиту, проводиться з метою задоволення потреб користувачів інформації. Користувачі повинні мати впевненість у законності дій страхової компанії, отриманні дивідендів, правах на капітал тощо. Для досягнення цієї мети аудитор на даний момент перевірки аналізує: документи, які підтверджують право на проведення страхової діяльності та їхню чинність; місцезнаходження страхової компанії, відповідність видів страхування, дозволених ліцензіями, тим видам страхування, які вона здійснює; повноту і своєчасність формування статутного капіталу; процес створення відповідних страхових фондів та резервів; розміщення страхових резервів; договори страхування та інші аспекти, що становлять об'єкт аудиту правових основ діяльності страхових компаній.

3. Удосконалення аудиту страхових груп вимагає комплексного підходу та систематичних заходів. Це включає в себе застосування передових аналітичних інструментів, зміцнення внутрішнього контролю, підвищення незалежності аудиторів, адаптацію до змін у законодавстві та співпрацю зі стейкхолдерами.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних основ особливостей обліку і аудиту страхових груп дозволило зробити наступні висновки:

1. СГ «ТАС» - визнаний лідер страхового ринку України, який забезпечує надійний захист для понад 1 млн клієнтів. СГ «ТАС» посідає провідні позиції на ринку страхування України як за кількістю укладених договорів страхування та залучених за ними премій, так і за обсягом виплачених відшкодувань. Компанія має ліцензії Нацкомфінпослуг на здійснення 38 видів страхування та пропонує своїм клієнтам понад 100 різноманітних страхових продуктів, розроблених з урахуванням актуальних потреб клієнтів. Регіональна мережа компанії включає в себе майже 600 офісів продажів.

2. В умовах воєнного стану СГ «ТАС» стикається зі значними викликами, але також має можливості для адаптації та зміцнення своєї позиції на ринку. Страхова організація має важливі переваги, такі як фінансова стійкість, досвід і експертиза, різноманітність страхових продуктів, висока репутація та довіра клієнтів, а також використання сучасних технологій. Ці фактори дозволяють компанії ефективно управляти ризиками та надавати надійні послуги навіть у складних умовах. Серед слабких сторін виділяються залежність від зовнішніх економічних і політичних факторів, обмеженість фінансових ресурсів, вразливість до кіберзагроз і недостатня мобільність для швидкої адаптації до змін. Ці аспекти можуть обмежувати здатність компанії оперативно реагувати на нові виклики і забезпечувати стабільність виплат.

3. В умовах поточних викликів, а також для адаптації до європейських та міжнародних стандартів, НБУ впроваджує нову модель регулювання ринку страхування. Ця модель буде враховувати положення директив Європейського Союзу, міжнародні принципи IAIS та світові практики. Реалізація моделі відбуватиметься поступово протягом перехідного періоду, який буде визначено на основі ґрунтовного аналізу стану страхового ринку в Україні. Високий рівень ризиків, притаманний страховим компаніям як фінансовим установам, вимагає оновлення регуляторної бази. Національний банк переглядає існуючі регуляції на

ринку страхування і активно працює над розробленням проєктів нових законів та нормативно-правових актів, що забезпечать відповідність новій моделі регулювання.

4. Моментом визнання будь-яких доходів у бухгалтерському обліку прийнято вважати момент переходу права власності на активи. Ураховуючи ж специфіку діяльності страхових організацій, відокремлені три алгоритми, що відображають здійснення операції страхування в обліку й ґрунтуються на особливостях самих договорів страхування.

5. Звітність є основним джерелом інформації про діяльність будь-якого суб'єкта господарювання. Її формат, зміст та спосіб подання можуть забезпечити високу ділову репутацію, довіру клієнтів і контрагентів, або, навпаки, викликати несерйозне ставлення з боку третіх осіб. У сучасних умовах ведення бізнесу запити різних стейкхолдерів до інформації значно розширилися. Тепер їх цікавлять не лише показники фінансової стабільності та рентабельності, а й дані, що стосуються сталого розвитку, корпоративної культури, соціальної відповідальності, екологічності тощо.

6. Запропоновані заходи спрямовані на покращення функціонування страхової компанії у багатьох аспектах. Впровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та удосконалення обліку відображають прагнення до ефективного управління та оптимізації процесів. Формування інтегрованої звітності та поліпшення комунікації зі зацікавленими сторонами вказують на бажання забезпечити більшу прозорість та взаєморозуміння у взаємодії з клієнтами, інвесторами та регуляторами. Крім того, впровадження внутрішнього контролю та аудиту свідчить про серйозне ставлення до забезпечення внутрішньої стійкості та відповідності вимогам регуляторів. Ці пропозиції допоможуть збільшити ефективність управління та зберегти довіру стейкхолдерів.

7. Характерні особливості аудиту страхових компаній визначаються унікальними аспектами їхньої діяльності. Ці аспекти охоплюють спеціальне страхове законодавство, унікальність бухгалтерського обліку та процесу

складання звітності, особливості оподаткування, необхідність ліцензій на різні види страхування, а також обмеження на проведення інших видів діяльності, таких як виробнича, торговельна або банківська.

8. Дослідження правових аспектів діяльності страхових компаній, як і будь-яких інших об'єктів аудиту, проводиться з метою задоволення потреб користувачів інформації. Користувачі повинні мати впевненість у законності дій страхової компанії, отриманні дивідендів, правах на капітал тощо. Для досягнення цієї мети аудитор на даний момент перевірки аналізує: документи, які підтверджують право на проведення страхової діяльності та їхню чинність; місцезнаходження страхової компанії, відповідність видів страхування, дозволених ліцензіями, тим видам страхування, які вона здійснює; повноту і своєчасність формування статутного капіталу; процес створення відповідних страхових фондів та резервів; розміщення страхових резервів; договори страхування та інші аспекти, що становлять об'єкт аудиту правових основ діяльності страхових компаній.

9. Удосконалення аудиту страхових груп вимагає комплексного підходу та систематичних заходів. Це включає в себе застосування передових аналітичних інструментів, зміцнення внутрішнього контролю, підвищення незалежності аудиторів, адаптацію до змін у законодавстві та співпрацю зі стейкхолдерами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буханець Д. Г. Облік та звітність в страхових компаніях (методологічні та організаційні аспекти). 2000. PhD Thesis. ступеня канд. екон. наук., спец. 08.06. 04. «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит»/ДГ Буханець.–Київ, 2000. 20с.
2. Дідоренко, Тетяна; Белова, Ірина. Методика обліку витрат і доходів зі страхування майна на сільськогосподарських підприємствах. Молодий вчений, 2018, 5 (57): 699-703.
3. Белгородцева, М. О. Бухгалтерський облік фінансових результатів у страхових компаніях: організація і методика. 2011. PhD Thesis. МО Белгородцева.
4. Потійко, С. В. Облік операцій зі страхування на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та перспективи вирішення. Міжнародний науковий журнал Інтернаука. Серія: Економічні науки, 2018, 2: 13-17.
5. Греджева, Т. В. Особливості формування та обліку страхових платежів. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси, 2012, 9 (1): 281-286.
6. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1909-20> (дата звернення: 31.05.2024).
7. Фінансові показники. URL: <https://sgtas.ua/finance-of-company/finansovi-pokazniki/> (дата звернення: 31.05.2024).
8. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1953-20> (дата звернення: 31.05.2024).
9. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 № 1961-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1961-15> (дата звернення: 31.05.2024).
10. Про затвердження Положення про порядок розкриття інформації небанківськими фінансовими установами : Постанова Національного банку

України; Положення від 05.11.2021 № 114 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0114500-21> (дата звернення: 31.05.2024).

11. Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Постанова Національного банку України; Положення, Перелік від 20.10.2021 № 108 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0108500-21> (дата звернення: 31.05.2024).

12. Про затвердження Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг : Постанова Національного банку України; Положення, Форма типового документа, Повідомлення, Перелік від 14.04.2021 № 30 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0030500-21> (дата звернення: 31.05.2024).

13. Про затвердження Положення про здійснення установами фінансового моніторингу : Постанова Національного банку України; Положення, Порядок, Заходи, Критерії, Лист, Повідомлення, Форма типового документа від 28.07.2020 № 107 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0107500-20> (дата звернення: 03.06.2024).

14. Про затвердження Положення про особливості укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Розпорядження; Держфінпослуг від 27.10.2011 № 673 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1483-11> (дата звернення: 03.06.2024).

15. Про затвердження Положення про порядок обліку страховиком договорів, пов'язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та вимоги до захисту інформації страховика : Постанова Національного банку України; Положення, Перелік від 29.12.2023 № 204 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0204500-23> (дата звернення: 03.06.2024).

16. Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами : Постанова Національного банку України; Положення від 20.12.2023 № 168 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0168500-23> (дата звернення: 03.06.2024).

17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 03.06.2024).

18. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 03.06.2024).

19. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік, Порядок, Довідка, Форма типового документа від 28.02.2000 № 419 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/419-2000-%D0%BF> (дата звернення: 03.06.2024).

20. Про затвердження Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України : Постанова Національного банку України; Правила, Реєстр, Перелік, Інформація, Форма типового документа, Звіт від 25.11.2021 № 123 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0123500-21> (дата звернення: 03.06.2024).

21. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України : Постанова Національного банку України; Правила, Форма типового документа, Реєстр, Перелік, Інформація, Опис від 13.11.2018 № 120 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0120500-18> (дата звернення: 03.06.2024).

22. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ; Мінфін України від 09.12.2011 № 1591 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1557-11> (дата звернення: 03.06.2024).

23. Методичні рекомендації щодо застосування міжнародних стандартів фінансової звітності для страхових компаній в Україні. URL: http://nfp.gov.ua/files/MSFZ/metod_msfz_1.pdf (дата звернення: 03.06.2024).

24. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 39 від 03.02.2004 р. Дата оновлення: 09.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04> (дата звернення: 03.06.2024).